

et Dieblik for, hvad Omkostningerne kunne antages at være ved et saadant Kreditforeningslaan. Dersom man gaar ud fra Lovforslaget, at ingen Eiendomme kunne komme ind derunder, som har en Verdi af mere end 2,500 Kr., og at der ikke kan ublaanes Mere i en Eiendom end indtil dens halve Verdi, vil altsaa det høieste Laan, der kan gives, være 1,250 Kr. Nu vil jeg tage en Gjennemsnitsforretelse og sige 1,000 Kr. og opfaste det Spørgsmaal, hvad vil et Laan paa 1,000 Kr. koste, saaledes som Sagen nu er opstillet her. Der er for det Første Panteattesten, den koster 3 Kr. 60 Ø. og Stempelpapir til samme 30 Øre, det bliver ialt 3 Kr. 90 Øre. Thinglæsning af en saadan Obligation koster 4 Kr., og Stempel dertil koster 1 Kr. 66 Øre, det er i Alt 5 Kr. 66 Øre, altsaa bliver det for Thinglæsning, Panteattest og Stempel i det Hele 9 Kr. 56 Øre. Men saa kommer dertil det, som egentlig trykker alle disse offentlige Kreditforeningslaan, nemlig Lagationsforretningerne. Det er jo meget vanskeligt at sige, hvad en Lagationsforretning koster, fordi det meget beror paa, hvor langt Lagationsmændene bo borte fra den Eiendom, de skulle tagere; men jeg vil gaa ud fra et Middeltgjennemsnit af f. Ex. 2 Mil og sige, at, naar Lagationsmændene have 2 Mil at reise og faae 2 Kr. pr. løbende Mil, saa bliver det 8 Kr., og dertil kommer deres Diæter eller Betaling, som jeg har tænkt mig ikke kan være mindre end 3 Kr. om Dagen — efter Loven af 19de Marts 1869 er den 4 Kr. om Dagen — det bliver altsaa 6 Kr. I Gjennemsnit for en saadan Lagationsforretning, — og det er temmelig lavt regnet for visse Egne, — vil det altsaa blive 14 Kr. Men saa kommer den sidste og værste Post, og det er Tabet ved Salget af Obligationerne. Som jeg nævnte før, vil Statens Rentegaranti jo hjælpe meget paa Obligationernes Kurs; men man tør dog neppe gaa ud fra, at den vil blive synderlig høiere end de saakaldt kongelige Obligationer, der for Tiden staa i 94 pCt. Lad os saa sige, at disse Obligationer komme til staa i 95 pCt., da er der et Tab af 5 pCt. paa dette Laan af 1,000 Kr. Det er 50 Kr., og lægger jeg dertil de 9 Kr. 56 Øre for Thinglæsning etc. og 14 for Lagation, bliver det en samlet Udgift af 73 Kr. 56 Øre. Se, den Beregning er nu gjort uden at tage et væsentlig Moment med i Betragtning, nemlig at en saadan Husmand saagodisom aldrig vil kunne faae et saadant Laan uden ved at bruge Mellemand, bruge fremmed Hjælp. Der er jo Meget at gjøre. Der skal revideres Lagation og skrives til Lagationsmændene, Lagationsforretningen skal sendes ind, og saa skal der skrives og korresponderes med Kreditforeningen, Obligationen skal udsædigheds og besørgeres underkrevet og indleveres til Thinglæsning og sendes tilbage til Kreditforeningen og endelig,

naar Alt er i Orden, modtager vedkommende Mellemand Obligationerne, som han maa sende til Kjøbenhavn for at omsættes, og saa faaer endelig den Paagjældende Pengene. Det er vist meget billigt, naar jeg siger, at et saadant Kreditforeningslaan paa 1,000 Kr. paa ingen Maade vil ske under en Udgift af 20 Kr. i Kommissionsafkøbet til den Paagjældende, og naar vi lægge de 20 Kr. til de 73 Kr. 56 Øre, faaer vi 93 Kr. 56 Ø. i Udgift paa et Laan paa 1,000 Kr., altsaa henimod 10 pCt. Paa disse Udgifter byder Lovforslaget under Littr. c. og d., som jeg før nævnte, en Lettelse af 9 Kr. 56 Ø. ÷ 1 Kr., som er beregnet i Stempel, altsaa 8 Kr. 56 Øre, altsaa med andre Ord 1 pCt. Jeg tror ikke, at det i Virkeligheden har Stort at sige, og at det er en ren Tilfældighed, om det vil faae nogen Indflydelse. Det er der Samme, som om man vilde sige, at Obligationerne staa 1 pCt. høiere eller lavere, det er det Hele, der opnaas derved. Jeg har derfor tænkt mig et noget andet Forhold for disse ekstraordinære Lettelser, som jeg nu skal tillade mig at nævne. At Lettelsen maa bestaa enten i direkte eller indirekte Tilskud fra Statens Side, følger jo af sig selv, hvor skal man ellers faae Pengene fra. Altsaa den Forordning maa der stilles, men dernæst maa man se at ordne Forholdet saaledes, at disse Mellemand og Udgifter til Mellemand kunne undgaas. Hvad for det Første Tilskudet fra Staten angaar, mener jeg, at det bør rettelst ske paa den Maade, at den Udgift, som for den paagjældende Ciere bliver den besværligste, fordi den er temmelig stor, og dels den ubeleiligste, fordi den skal gjøres, før de faae Laanet, nemlig Udgifterne til Lagationen, udredes af Kreditforeningen og refunderes af Statskassen. Dersom man vilde gaa den Vej, vilde der derved vise sig adskillige Fordele. For det Første kom vi jo ud over det, som jeg nævnte før som en Hovedindvending mod Lovforslagets Bestemmelse nemlig, at Begunstigelsen kom til at gaa ud over det Maal, som er tilsigtet, idet den nemlig ikke kom senere Kjøbere af Eiendommen tilgode, men var afsluttet, naar Laanet var afsluttet. Men dernæst opnaaedes der ogsaa en mere ligelig og mere effektiv Hjælp for de paagjældende imaa Eiendomsbefiddere. Thinglæsningen og Stempel er ens for Alle, men Lagationsforretningen tror jeg netop vil vise sig at være værst for dem, der have mindst Raad, ikke at tale om dem, der bo langt affides, inde i Heden og saadanne Steder, hvor der er langt til Kjøbstaden, langt til Lagationsmændene. For dem vil det blive forholdsvis langt kostbarere at faae foretaget en Lagationsforretning end for dem, der bo i Nærheden. Altsaa Forordningen bliver ligeligere, og dertil kommer, hvad maaske ofte ikke har saa Meget at sige, men som for Husmænd har grumme Meget at betyde, at de ikke skulle ud med Pengene strax, og at de i det Hele taget kunne slippe for at